

POZYVAJU VAS NA

PARIS

20. VÝROČIA
NOVÉHO VÍTAZSTVA
PRACUJÚCICH

PROGRAM DŇAV

21. februára 1968 o 14. hodine

konferencie tabule na budove RUDUTY
manifestácie pracovních na februári 1968

21. februára 1968 o 14. hodine

konferencie tabule na budove RUDUTY
na námestí SNP

konferencie jednotky ILM, armády o SNB praprotichodný
ukazní mesto

konferencie FEBRUÁROVÉHO VÍTAZSTVA PRACUJÚCICH

DO TECHNICKY

A HISTÓRIE VÝROČIA NOVÉHO VÍTAZSTVA PRACUJÚCICH

LISSABON
SLAV

20. VÝROČIA
NOVÉHO VÍTAZSTVA
PRACUJÚCICH

PROGRAM DŇAV

21. februára 1968 o 14. hodine

konferencie tabule na budove RUDUTY
na námestí manifestácie pracovních na februári

BOLOGNA

BOLOGNA

DÝ

Tvorivá skupina
intergenerácia

BYVARO P. 4
18. februára 1968
Výročie 4

OTVORENÝ
KRON

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

III (63) том

Філософія та психологія освіти

Послідовність середньої та вищої освіти як
загальноєвропейський стандарт

19-21.11.2015

м. Київ

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ**

УДК 378-044.247(477:4)
ББК 74.58(4Укр)+74.58(4)
В 55

Рекомендовано Вченою радою
ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"
Протокол № 7 від 15 березня 2015 р.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
"Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Рик С.М., Вашуленко М.С., Бех І.Д., Калмикова П.О.

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди" – Додаток 1 до Вип. 36, Том III (63) : Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К.: Гнозис, 2015. – 582 с.

Humanitarian Bulletin SU "Pereyaslav-Khmel'nitsky Pedagogical University by H.Skovoroda" - Supplement 1 to Vol. 36, Volume III (63): Thematic Issue "Higher Education in Ukraine in the context of integration into the European educational space." - K.: Gnosis, 2015. - 582 p.

Збірник затверджено постановою Президії ВАК України
з психологічних та філософських наук від 14.04.2010 №1-05/3,
з педагогічних наук від 06.10.2010 №3-05/6.

У тематичному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-2760-18-7
ISBN 978-617-7380-04-6

© Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди, 2015 р.
© Східно-Європейський Інститут Психології, 2015 р.
© Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2015 р.
© Видавництво "Гнозис", 2015 р.
© Видавництво «Друкарський двір Олега Федорова», 2015 р.

HIGHER EDUCATION OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTEGRATION TO EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE

ГОРДІЙЧУК О.Є. , Індивідуалізоване навчання й виховання дітей з особливими потребами в умовах інклюзивного класу: теоретичний аспект	297
ГРИЦАЙ Н.Б. , Сучасний стан методичної підготовки майбутніх учителів біології у вищих навчальних закладах України	304
ЖАРА Г.І. , Структура компетентності індивідуального здоров'язбереження вчителя у системі неперервної педагогічної освіти	313
ЗАРУДНЯ О.М. , Основні напрями проведення моніторингу професійної діяльності вчителя початкової школи	324
ІЗБАШ С.С., СТОРЧЕВИЙ О.С. , Підготовка майбутніх учителів до навчання дорослих в умовах педагогічного університету	332
КАЗАЧІНЕР О.С. , Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови в інклюзивному класі	340
КАРНАУХОВА А.В. , Підготовка майбутніх вихователів до формування моральних цінностей у дітей 5-го року життя засобами казки	349
КИРИЧЕНКО В.Г. , Формування мотивації у студентів-філологів до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів на засадах українознавства	357
КИШИНЬСЬКА О.О. , Розвиток професійних компетентностей вчителів філологічних спеціальностей в контексті проектування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища	365
КОЖУХАР Ж.В. , Психолого-педагогічні умови формування науково-пізнавальної компетентності майбутніх учителів інформатики	375
КУЗЕМКО Л.В. , Проблеми і перспективи підготовки майбутніх педагогів в умовах інформаційного суспільства	386
LIBA J., PETRASOVA A. , Supporting disadvantaged romany pupils by all-day education	394
ЛОБОДА В.В., НАКОНЕЧНА Л. М. , Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителя початкових класів у системі післядипломної педагогічної освіти ..	404
МАТВІЄНКО О.В. , Шляхи та умови інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії	413
МИРКОВИЧ І.Л. , Система упражнень по обучению англоязычной диалогической речи учащихся младших классов на основе драматизации аутентичных сказок.	424
ПАВЛЮК В.І. , Змістова підготовка майбутніх українських учителів в умовах багаторівневої педагогічної освіти в контексті канадського досвіду	434
РАШКОВСЬКА І.В. , Теоретичні та практичні аспекти допомоги обдарованим учням	442
РЕВА Т.Д. , Формування професійних компетентностей майбутнього провізора при вивченні дисципліни «Неорганічна хімія»	451

РОЯНОВ В.О., ЗАХАРОВА І. В. , Послідовність середньої та вищої освіти при підготовці спеціалістів-зварювальників у ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» (м. Маріуполь)	460
САВІЧ І.О. , Організація і супровід проектно-дослідницької роботи учнів з екологічної проблематики у системі підвищення кваліфікації вчителів природничих дисциплін	470
САЄНКО Ю.О. , Сучасний підхід до формування екологічного мислення майбутніх вчителів початкових класів	478
СВІНЦИЦЬКА Н. , Формування готовності дітей до гармонійної міжнаціональної взаємодії засобами декоративно-прикладного мистецтва в системі позашкільної освіти ..	489
ТРЕТЯКОВА І.С., БЕЛОГУРОВА Ж.С. , Теоретико-методологічні засади дослідження проблем духовного розвитку майбутнього педагога в умовах навчально-виховного процесу університету	498
ФЕДОРОВА Л.Г. , Проблеми впровадження новітніх засобів навчання в процес підготовки майбутніх учителів початкових класів	507
CHYZANOWSKA-GANCARZ M., GANCARZ P. , O kompetencjach nauczyciela w wielokulturowym szkolnictwie wyższym	515
ЧЕРВІНСЬКА І.Б. , Становлення та розвиток соціокультурного освітнього простору загальноосвітньої школи в умовах глобалізаційних викликів сьогодення	525
ЧОРНОУС В.П. , Ахмєологічний підхід у формуванні творчого мислення майбутнього вчителя початкової школи	534
ШЕРЕМЕТ І.В. , Сутність готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору в дітей початкової школи	542
ЮРЧЕНКО О.М. , Форми методи та засоби формування готовності вчителів початкових класів до впровадження технологій самозбереження в умовах педагогічної діяльності	554
ЯЦЕНЮК Н. , Робота з підручником іноземної мови на уроках у початковій школі	562

ШЕРЕМЕТ І.В.,

старший викладач, кафедра медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя та здоров'я, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ, Україна

СУТНІСТЬ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПОРУШЕНЬ ЗОРУ В ДІТЕЙ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Стаття присвячена вивченню готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору у дітей. Узагальнена інформація про сучасні трактування поняття готовності до професійної діяльності. Наведені критерії підходів до оцінки готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору у дітей. Формування у студентів готовності до інноваційної діяльності передбачає ґрунтовну роботу щодо вивчення нових технологій по збереженню та профілактики зору, обґрунтування механізму їх впровадження, цілеспрямоване формування розуміння майбутнім вчителем необхідності до інноваційної діяльності з цього питання. Готовність майбутніх учителів до профілактики порушень зору у дітей, як і готовність до педагогічної діяльності в цілому, повинна містити такі компоненти: мотиваційний, змістовий та процесуальний. Проведений теоретичний аналіз дозволив зробити висновок щодо дослідження зазначених компонентів готовності на чотирьох рівнях їх сформованості: елементарному, репродуктивному, продуктивному і творчому. Для їх характеристики нами були розроблені і обґрунтовані критерії їх оцінювання.

Ключові слова: профілактика порушень зору, критерії готовності до професійної діяльності.

Статья посвящена изучению готовности будущих учителей к работе по профилактике нарушений зрения у детей. Обобщена информация про современные трактовки понятия готовность к профессиональной деятельности. Приведены критерии

подходов к оценке готовности будущих учителей к работе по профилактике нарушений зрения у детей. Формирование у студентов готовности к инновационной деятельности предусматривает основательную работу относительно изучения новых технологий по сохранению и профилактики зрения, обоснования механизма их внедрения, целенаправленное формирование понимания будущим учителем необходимости к инновационной деятельности по этой проблеме. Готовность будущих учителей к профилактике нарушений зрения у детей, как и готовность к педагогической деятельности, должна содержать такие компоненты: мотивационный, смысловой и процессуальный. Проведенный теоретический анализ позволил сделать вывод относительно исследования перечисленных компонентов готовности на четырех уровнях их сформированности: элементарном, репродуктивном, продуктивном и творческом. Для их характеристики нами были разработаны и обоснованы критерии их оценивания.

Ключевые слова: профилактика нарушений зрения у детей, критерии оценки готовности к профессиональной деятельности.

The article is devoted to the study of readiness of teachers-to-be to prevent visual impairment in children. The information on current interpretations of readiness for professional activities is summarized. The criteria of approach to the evaluation of readiness of teachers-to-be to prevent visual impairment in children are presented. Developing students' readiness for innovation activities involves substantial efforts to study new technologies for preservation and prevention of sense of vision, study the mechanism of their implementation, developing of purposeful understanding of teachers-to-be the necessity of innovative activities on this issue. The readiness of teachers-to-be to prevent visual impairment in children, as well as readiness for pedagogical activity in general, should contain the following components: motivational, conceptual and procedural. The theoretical analysis led to the conclusion about the research of these components of readiness at four levels of formation: elementary, reproductive, productive and creative. We have developed and reason the criteria of the evaluation for their characteristics.

Key words: prevention of sense of vision, criteria of readiness for professional activity.

Необхідною умовою успішного економічного і соціального розвитку України є високий рівень громадського здоров'я. Досягнення позитивних зрушень в цьому напрямі можливе за умови зміцнення здоров'я дітей і підлітків, зокрема, збереження зору підростаючого покоління.

Актуальність таких досліджень пов'язана з тим, що розлади зору є одним з найбільш частих відхилень в стані здоров'я сучасних школярів, що обумовлено із значною зміною візуального оточення сучасної людини, появою нових видів носіїв зорової інформації (комп'ютери, мініатюрні електронні ігри, відеоприставки до побутових телевізорів та інше) і погіршенням якості традиційних (поліграфічна продукція для дітей). Завершення розвитку органу зору і становлення багатьох зорових функцій відбувається у віці, співпадаючому з періодом навчання в школі, під час котрого різко збільшується навантаження на орган зору дітей.

Вирішення проблеми порушень зору повинно проводитись комплексно та постійно за участю педагогів і лікарів. Необхідно вдосконалювати психологічну роботу зі школярами та враховувати вікові психологічні особливості дітей з порушенням зору під час проведення педагогічних заходів з цим контингентом.

Професійна підготовка майбутнього вчителя дуже багатогранна. Вона включає в собі предметно-змістовну підготовку, але до цього часу цілеспрямоване навчання майбутніх вчителів на готовність до профілактичної роботи по збереженню здоров'я та зору у педагогічних вузах практично не проводилося. Ознайомлення студентів з цих питань в дисциплінах природничого циклу є недостатнім. Воно не забезпечує глибоких знань про існуючі програми по збереженню зору, не забезпечує оволодіння тими методами та методиками, які використовують задля ефективної профілактичної роботи по збереженню зору. Проведення такої роботи під силу лише вчителю з високим професійним рівнем, який володіє сучасними інноваційними технологіями. Формування у студентів готовності до інноваційної діяльності передбачає ґрунтовну роботу щодо вивчення нових технологій по збереженню та профілактики зору, обґрунтування механізму їх упровадження, цілеспрямоване формування розуміння майбутнім вчителем необхідності до інноваційної діяльності з цього питання.

Майбутньому вчителю необхідні знання про існуючі сучасні програми по збереженню зору, методи та методики по їхній реалізації, вміння, навички і бажання реалізовувати їх у практичній професійній діяльності. Задля ефективної реалізації програм по збереженню зору у майбутніх вчителів треба формувати позитивну мотивацію до такої діяльності.

Пошук прийомів і методів, що сприяють збереженню зорового аналізатора є актуальним, а залучення вчителів до профілактики порушень зору

через опанування певними валеотехнологіями – найбільш перспективний шлях до поліпшення здоров'я учнів.

Специфіка початкової школи, а саме поліпредметність її навчання, зумовлює її особливість – можливість сконцентрувати усю профілактичну роботу в руках одного класовода. А це у свою чергу, детермінує специфічні риси його професійної підготовки до роботи по збереженню здоров'я та зору дітей. Важливою складовою частиною усього навчально-виховного процесу, необхідними умовами її ефективності є комплексний систематичний характер, а також взаємозв'язок вчитель-діти-батьки.

Професійна готовність розглядається на психологічному та педагогічному рівнях [14]. За українсько-російським психологічним тлумачним словником «готовність» трактують як «активно дієвий стан особистості, установку на певну поведінку, мобілізованість сил для виконання завдання» [18, с. 57]. Готовність до педагогічної діяльності не може розглядатися ізольовано від самої діяльності та ставлення особистості до обраної професії. Власне формування готовності відбувається в самій діяльності, яка спрямована на становлення і розвиток особистості. Філософи тлумачать «діяльність» як форму «активного ставлення людини до оточуючого світу з метою перетворення і тому вона включає мету, засіб, результат і форму самого процесу діяльності» [1, с. 255].

Різні автори трактують готовність до діяльності у вигляді структури або системи на підставі різних компонентів. Так В.Н. Пушкін та Л.С. Нерсисян пропонують структуру готовності до професійної діяльності у вигляді таких компонентів: психічна спрямованість особистості, інтегральний психофізіологічний компонент та структура дій [13,15].

Забродін Ю.М. виділяє види готовності, які спрямовані на взаємодію одне з одним: операціональний вид – тобто організація та вироблення напрямків професійної діяльності, сформованої психологічною системою; мотиваційний вид – формування, яке за рахунок освоєних особистісних цінностей і переваг може перетворитися на систему професійних інтересів; функціональний вид – генералізований комплексний стан людини з подальшим розвитком психічних функцій [9].

Кандибович Л.О. і Дяченко М.І. у своїх дослідженнях характеризують готовність як психологічну налаштованість на виконання діяльності. У структурі готовності до професійної діяльності вони виділяють такі компоненти:

- мотиваційний – інтерес до професії, позитивне ставлення до професійної діяльності;
- орієнтаційний – знання та уявлення про особливості та умови професійної діяльності, професіоналізм у своїй роботі;
- операційний – володіння способами та навичками професійної діяльності.

ності, комплексний підхід до неї;

- вольовий - самоконтроль у процесі професійної діяльності;
- оціночний, або рефлексивний.

Ці автори також відмічають, що готовність може виступати психічним станом, здатним характеризувати можливості студента вирішувати у навчанні задачі, аналогічні реальним у професійній діяльності. Дурай-Новачкова К.М. пропонує розглядати професійну готовність до педагогічної діяльності «як цілісне вираження всіх підструктур особистості, зорієнтованих на повне й успішне виконання різноманітних функцій учителя» [8].

Таким чином професійна готовність до педагогічної діяльності постає як складне структурне утворення, центральним ядром якого є позитивні установки, мотиви й освоєні цінності вчительської професії. У цю структуру входять також професійно важливі риси характеру, педагогічні здібності, сукупність професійно педагогічних знань, навичок, умінь, певний досвід їхнього застосування на практиці. Професійна готовність перебуває в єдності зі спрямованістю на професійну діяльність і стійкими установками на працю». Ядром професійної готовності є позитивне ставлення студентів до професії вчителя, стійкі мотиви педагогічної діяльності, наявність професійно значущих якостей особистості, сукупність професійно-педагогічних знань, умінь і певний досвід їх застосування на практиці [7, с. 25].

Готовність до педагогічної діяльності визначають як якісну характеристику рівня підготовки фахівця та вивчають її у зв'язку з особистісними передумовами до успішної діяльності, що створюються в результаті цілеспрямованого впливу на особистість. Водночас, відмічають вплив підготовки на психологічні процеси, стан та досвід [8].

Наше дослідження є педагогічним і тому ми розглядаємо лише один аспект загальної готовності - готовність до педагогічної праці. Науковці доводять, що готовність до педагогічної діяльності є передумовою професійної діяльності учителя. Водночас вони зазначають, що це не природжена якість, а властивість особистості, набута в процесі діяльності.

У науково-методичній літературі готовність до педагогічної діяльності досліджується за її компонентним складом. Головними у формуванні готовності до педагогічної діяльності виступають **мотиви** [17, с. 22]. Їх характеризують як переживання, що спонукають до скоєння вчинку. Мотиви є суб'єктивним явищем, яке збуджує до діяльності і являє собою відображення потреби у будь-чому. Вони є також сукупністю емоційно-позитивного ставлення особистості до діяльності, потреби до здійснення, усвідомлення громадської значущості праці [11]. У мотивах утверджується і закріплюється те, що представляє цінність для особистості, тому мотиваційна сфера визнається стрижневою у її структурі. Реальна навчальна діяльність завжди полімотиво-

вана. Тому сферу формування і розвитку мотивації слід розглядати як складний, багатокомпонентний та багатофазний процес, в якому задіяні вольові, когнітивні та емоційні складові. Сама суть мотиваційної сфери, що відбиває багатобічні взаємодії особистості з навколишнім світом, обумовлює величезну її складність.

Розрізняють внутрішні і зовнішні мотиви. Мотив є внутрішнім, якщо людина отримує задоволення від самої поведінки, діяльності. «Внутрішній мотив - це завжди в принципі невідчужуваний від людини стан радості, задоволення і вдоволення від своєї справи. ... На відміну від зовнішнього, він ніколи не існує до і поза самої діяльності ... завжди виникає в самій діяльності, кожного разу є безпосереднім результатом, продуктом взаємодії людини і її оточення. У цьому сенсі мотив завжди неповторний, унікальний, і завжди представлений у безпосередньому переживанні» [12, с. 166]. Наявність зовнішньої мотивації завжди знижує ефективність внутрішньої.

Мотиви пізнавальної діяльності є багатоструктурним утворенням. Вони мають інтегрований характер і в процесі діяльності не лише проявляються, а й формуються. Вважають, що один із мотивів є провідним, основним, який викликає появу й інших мотивів. На підставі цього у структурі мотивації виділяють сутнісно-змістову сторону і підкреслюють її первинність як показник адекватності відображення об'єктивної ситуації та загальних особливостей життєдіяльності [3,7,6,16].

Компоненти готовності до педагогічної діяльності, що передбачають знання про її зміст, можна виділити у **змістовий** компонент. Компонент готовності до педагогічної діяльності, який характеризується умінням її здійснювати, класифікують як **процесуальний**. Розглянуті компоненти готовності до педагогічної діяльності характеризують готовності вчителя до конкретного виду педагогічної діяльності. У переважній більшості наукових досліджень з проблем готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності, визначено різні рівні її сформованості. Рівні сформованості готовності до будь-якої діяльності визначають та оцінюють за допомогою якісно-кількісних характеристик, що ґрунтуються на визначенні критеріїв їх оцінки.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що готовність майбутніх учителів до профілактики порушень зору у дітей, як і готовність до педагогічної діяльності в цілому, повинна містити такі ж компоненти: мотиваційний, змістовий та процесуальний.

Спираючись на літературні джерела, *готовність майбутніх учителів до профілактики порушень зору* в загальноосвітніх навчальних закладах трактуємо як інтегровану особистісну характеристику майбутніх учителів, що виявляється в стійкому бажанні систематично організовувати та втілювати сучасні

здоров'язберігаючі технології, прагнення до пошуку і впровадження нових методів та методик профілактики порушень зору, уміння контролювати й оцінювати результати своєї діяльності.

Мотиваційний компонент готовності майбутнього вчителя до проведення профілактики порушень зору включає в себе усвідомлення необхідності її впровадження, стійке прагнення до цього, бажання вдосконалювати свої знання та уміння з техніки і методики проведення.

Змістовий компонент готовності студентів до профілактики порушень зору передбачає володіння ґрунтовними знаннями з фахових дисциплін,

Рис. Структурна модель готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору

методик навчання різних дисциплін початкової школи, сучасних здоров'язберігаючих технологій спрямованих на збереження функцій зорового аналізатора та розуміння їх сутності.

Процесуальний компонент готовності студентів до зазначеної діяльності включає в себе уміння й навички технічно, методично та професійно грамотно використовувати сучасні здоров'язберігаючі технології в навчальному процесі, прогнозувати можливі результати, формувати в учнів мотивацію до здорового способу життя. Компоненти готовності до організації та проведення профілактики порушень зору, об'єднуючись у єдине ціле, виступають важливою складовою готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності.

На основі зазначених компонентів готовності до профілактики порушень зору в загальноосвітніх навчальних закладах було розроблено структурну модель формування готовності майбутніх учителів до цього виду професійної діяльності. Розроблена модель подібна існуючим у науковій літературі моделям формування готовності до окремих видів педагогічної діяльності [4;5;10] і може бути представлена схемою, зображеною на рисунку.

Аналізу психолого-педагогічної літератури свідчить про доцільність дослідження зазначених компонентів готовності на чотирьох рівнях їх сформованості: елементарному, репродуктивному, продуктивному і творчому. Для їх характеристики нами розроблені оцінні шкали.

Елементарний рівень сформованості готовності майбутніх учителів до використання різних методів і методик профілактики порушень зору в ВНЗ визначили як такий, до якого студенти, ставляться байдуже, сумніваються в доцільності його ефективності; не усвідомлюють значення систематичного впровадження у навчальний процес здоров'язберігаючих технологій; під час педагогічної практики в кращому випадку використовують їх епізодично; не проводять самостійно позакласних заходів. Це вказує на відсутність навичок і не розуміння сутності поняття комплексності здоров'язберігаючих технологій.

Репродуктивний рівень готовності характеризується зацікавленням ставленням студентів до проведення роботи з профілактики порушень зору володінням студентами технікою і методиками виконання вправ, передбачених сучасними технологіями з профілактики порушень зору; використанням здоров'язберігаючих технологій під час педагогічної практики.

Продуктивному рівню готовності відповідають глибокі знання з фахових дисциплін; позитивне ставлення майбутніх учителів до планування й проведення здоров'язберігаючих технологій спрямованого формування функцій зору; чітке володіння ними прийомами здоров'язберігаючих технологій; уміння організовувати учнів на виконання вправ; наявність бажання створювати власні розробки.

Творчий рівень готовності майбутніх учителів до організації та проведення профілактики порушень зору характеризується стійким позитивним ставленням студентів до використання методів та методик профілактики порушень зору у процесі навчання глибоким усвідомленням ролі та значення проведення такої роботи на заняттях і у позаурочний час бездоганим володінням технікою та методиками профілактики порушень зору; самостійністю у плануванні та проведенні позакласних заходів з використанням здоров'язберігаючих технологій.

Критерієм оцінювання *мотиваційного компоненту* готовності обрали усвідомлення майбутнім вчителем необхідності системного проведення профілактики порушень зору, оскільки воно є передумовою виникнення потреби до пізнання [2].

За основу визначення рівня сформованості *змістового компонента* було обрано володіння ґрунтовними знаннями з фахових дисциплін в тому числі знання анатомії та фізіології зорового аналізатора, знання сучасних здоров'язберігаючих технологій.

Критерієм оцінювання *процесуального компоненту* було обрано уміння та навички технічно та методично правильно використовувати прийоми та методики профілактики порушень зору, організовувати цю роботу в урочній та позакласній діяльності учнів.

Кожний компонент готовності оцінюється за відповідним рівнем готовності: елементарним, репродуктивним, продуктивним і творчим. Це обумовлює можливість достовірного визначення готовності студентів до зазначеної діяльності за всіма компонентами готовності.

У процесі проведеного теоретичного дослідження ми виявили, що готовність до організації та реалізації методів та методик профілактики порушень зору, як і готовність до педагогічної діяльності загалом, має компонентний склад, що характеризується особливими елементами. На підставі цього у складі готовності до роботи з профілактики порушень зору у дітей відрізняємо *мотиваційний, змістовий та процесуальний* компоненти.

Проведений теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив зробити висновки щодо дослідження зазначених компонентів готовності на чотирьох рівнях їх сформованості: елементарному, репродуктивному, продуктивному і творчому. Для їх характеристики нами був розроблений список відповідних рівнів і обґрунтованні критерії їх оцінювання.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В.П. Філософський словник соціальних термінів. - Харків: «Р.И.Ф.», 2005. - 672 с.

2. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. Учеб.-метод. пособие. - М.: Высшая школа, 1980. - 368 с.
3. Асеев В.Г. Мотивация поведения и формирование личности. - М.: Мысль, 1976. - 158 с.
4. Васенко В.В. Формування готовності студентів до трудового виховання молодших школярів. Дис. канд. пед. наук 13.00.01. / Київський держ. пед. ін-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 1992. - 172 с.
5. Васильченко С. Л. Формирование готовности работников внешкольных учреждений к педагогической деятельности: Дис. ...канд. пед. наук: 13.00.01./Киевский гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. - К., 1989. - 211 с.
6. Гальперин П.Я. Введение в психологию: Учеб. пособие для студ. обуч. на гуман. спец. /А.И. Подольский (ред. предисл. и коммент.) - М.: Книжный дом «Университет», Ростов н/Д: Феникс, 1999.- 332 с.
7. Дурай-Новакова К.М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: Дис. ... д-ра пед. наук -13.00.01. /Моск. гос. пед. ин-т им. В.И. Ленина - М.,1983. - 356 с.
8. Дьяченко В.Ф. Организация структуры учебного процесса и ее развитие. - М.: Педагогика, 1989. - 160 с.
9. Забродин Ю.М. Очерки теории психологической регуляции поведения. - М.: Магистр, 1997. - 208 с.
10. Іваха Т.С. Підготовка студентів до організації позакласної роботи з хімії: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т. С. Іваха. - Київ: б. в., 2003. - 227 с.
11. Капская А.И. Формирование готовности студентов педвуза к исполнительской речевой деятельности в системе профессиональной подготовки: Дис. ... докт. пед. наук: 13. 00. 01 /Киевский гос. пед. ин-т. им. А.М. Горького. - К., 1989. - 405 с.
12. Максимова В. Н. Интеграция в системе образования. - СПб.: ЛОИРО, 1999. - 183 с.
13. Нерсисян Л. С., Пушкин В. Н. Психологическая структура готовности оператора к экстремальным действиям // Вопросы психологии. - 1969. -№ 5. - С.24-31.
14. Пихтіна Н.П. Формування професійно-педагогічної готовності майбутнього вчителя до профілактики адиктивної поведінки учнів: Дис. канд. пед. наук: 13.00.01. /Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова. К., 1999. -218 с.
15. Пушкин В. Н. Психология и кибернетика. - М.: Педагогика, 1971. - 230 с.
16. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. - СПб: Питер, 1999. - 720 с.
17. Титов Н.А. Мотивация педагогического творчества / Н.А.Титов // Химия в школе. - 2008. - № 10. - С. 22-27.
18. Українсько-російський психологічний тлумачний словник / Авт. упор. В.М. Копоруліна - Харків: Факт, 2006.- 400 с.

Транслітерація списку використаних джерел:

1. Andruschenko V.P. Filosofskiy slovník sotsialnih terminiv. – Harkiv: «R.I.F.», 2005. – 672 s.
2. Arhangel'skiy S.I. Uchebnyiy protsess v vysshey shkole, ego zakonomernyye osnovy i metodyi. Ucheb-metod. posobie. – M.: Vysshaya shkola, 1980. – 368 s.
3. Aseev V.G. Motivatsiya povedeniya i formirovaniye lichnosti. – M.: Myisl, 1976. – 158 s.
4. Vasenko V.V. Formuvannya gotovnosti studentiv do trudovogo vihovannya molodshih shkolnyariv. Dis. kand. ped. nauk 13.00.01. / Kiyivskiy derzh. ped. in-t im M.P.Dragomanova. – K., 1992. – 172 s.
5. Vasilchenko S. L. Formirovaniye gotovnosti rabotnikov vneshkolnyih uchrezhdeniy k pedagogicheskoy deyatel'nosti: Dis. ...kand. ped. nauk: 13.00.01./Kievskiy gos. ped. in-t im. A.M.Gorkogo. – K., 1989. – 211 s.
6. Galperin P.Ya. Vvedeniye v psikhologiyu: Ucheb. posobie dlya stud. obuch. na guman. spets. /A.I. Podolskiy (red. predisl. i komment.) – M.: Knizhnyiy dom «Universitet», Rostov n/D: Feniks, 1999.– 332 s.
7. Duray-Novakova K.M. Formirovaniye professional'noy gotovnosti studentov k pedagogicheskoy deyatel'nosti: Dis. ... d-ra ped. nauk -13.00.01. /Mosk. gos. ped. in-t im. V.I. Lenina – M.,1983. – 356 s.
8. Dyachenko V.F. Organizatsiya strukturyi uchebnogo protsessa i ee razvitiye. – M.: Pedagogika, 1989. – 160 s.
9. Zabrodin Yu.M. Ocherki teorii psikhologicheskoy regul'yatsii povedeniya. – M.: Magistr, 1997. – 208 s.
10. Ivaha T.S. Pidgotovka studentiv do organizatsiyi pozaklasnoi robota z himiyi: Dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / T. S. Ivaha. – Kyiv: b. v., 2003. – 227 s.
11. Kapskaya A.I. Formirovaniye gotovnosti studentov pedvuza k ispolnitelskoy rechevoy deyatel'nosti v sisteme professional'noy podgotovki: Dis. ... dokt. ped. nauk: 13. 00. 01 /Kievskiy gos. ped. in-t. im. A.M. Gorkogo. – K., 1989. – 405 s.
12. Maksimova V. N. Integratsiya v sisteme obrazovaniya. – SPb.: LOIRO, 1999. – 183 s.
13. Nersesyan L. S., Pushkin V. N. Psikhologicheskaya struktura gotovnosti operatora k ekstrimal'nyim deystviyam // Voprosy psikhologii. – 1969. – # 5. – S.24-31.
14. Pihitina N.P. Formuvannya profesiyno-pedagogichnoyi gotovnosti maybutnogo vchitelya do profilaktiki adiktivnoyi povedinki uchniv: Dis. kand ped nauk: 13.00.01. /Natsionalniy pedagogichniy universitet Im. M.P.Dragomanova. K., 1999. –218 s.
15. Pushkin V. N. Psikhologiya i kibernetika. – M.: Pedagogika, 1971. – 230 s.
16. Rubinshteyn S.L. Osnovyi obshchey psikhologii. – SPb: Piter, 1999. – 720 s.

17. Titov N.A. Motivatsiya pedagogicheskogo tvorchestva / N.A.Titov // Himiya v shkole. – 2008. – # 10. – S. 22-27.
18. Ukrayinsko-rosiyskiy psikhologichniy tlumachniy slovník / Avt. upor. V.M. Koporulina – Harkiv: Fakt, 2006.– 400 s.

И. В. Шеремет, Национальный педагогический университет им. М.П. Драгоманова, Киев, Украина.
Сущность готовности будущих учителей к профилактике нарушений зрения у детей начальной школы.

I. V. Sheremet, The National Pedagogical University M.P. Dragomanova, Kyiv, Ukraine.
The essence of the readiness of the future teachers for the prevention of visual impairment in children of primary school.

E-mail: sheremetkiy@gmail.com